www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Pandemi Döneminde Eğitime Verilen Zorunlu Aranın İlkokullardaki Eğitim Açısından Yarattığı Değişimin Etkilerinin Değerlendirilmesi

During the Pandemic Evaluating The Impact of the Change Caused to Elementary School Education In Light of the Compulsory Suspension of Education

Fahri Tümkan* - Şengül Tümkan**

Abstract: The emergence of the global pandemic that is COVID-19, during the academic year of 2019-2020, negatively impacted the education and teaching period, thus, causing it to be compulsorily suspended. At the time of the aforementioned compulsory suspension TRNC education system, concepts such as IT supported education and distance learning, surfaced. The aim of this research has been to evaluate the impact of the change which this compulsory suspension of education has caused, on the vocational and administrative development of both teaching staff and administrators. In the research conducted, data was obtained through the application of numerous questions composed in respect of a qualitative research method, known as the semi-structured interview technique, by using a sample of 30 teachers and 12 administrators who were employed at TRNC state elementary schools during the academic year of 2019-2020. According to the findings acquired through the study, the emergence of the pandemic (covid 19) allowed for the following conclusions to be made; The TRNC education system is not open to change, due to the lack of equal opportunities amongst students, as well as the partial completion of online duties by teaching and administrative staff – although remaining in constant contact with families in order to prevent any hinderance in education; the subjects taught throughout, ought to be summarised by the teachers, at the end of the affected period; administrators managed the period through regular meetings; the transition was made to full-time education, in order to minimise the loss in teaching; IT supported education granted accessibility to information and the involvement of families to the education system during this period augmented students' motivation.

Structured Abstract: Education, which is the process of creating the desired change in the individual's behaviour through his own life and deliberately, is a lifelong process (Ertürk, 1975). This situation changed the way societies view education. Thus, societies better understand the importance of education. In this process, they try to find different alternatives in order to find solutions to the problems they encounter and to offer a higher quality education to individuals (Ekici, 2003).

Uzm, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi

Msc. Ministry of Education

ORCID 0000-0002-0820-3721

ftumkan@yahoo.com.tr

** Uzm., Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Dairesi

Msc., Ministry of Education

ORCID 0000-0002-4400-261X

sengultumkan@yahoo.com

Cite as/ Atf: Tümkan, F. & Tümkan, Ş. (2020). Pandemi döneminde eğitime verilen zorunlu aranın ilkokullardaki eğitim açısından yarattığı değişimin etkilerinin değerlendirilmesi, *Turkish Studies*, 15(4), 1163-1184.

<https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44411>

Received/Geliş: 22 June/Haziran 2020

Accepted/Kabul: 28 August/Ağustos 2020

Copyright © MDE, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 30 August/Ağustos 2020

CC BY-NC 4.0

Our education system in our country includes the traditional understanding that is transferred to the students in the classrooms. Therefore, in order to prevent the transmission of pandemic diseases such as Covid 19, alternative ways should be determined in education so that the education of the students will not be disrupted when any problem that may interrupt compulsory education is encountered. Rapidly spreading Covid-19 has become a threat to the whole world by affecting the global economy and countries. With this outbreak affecting the world, all societies tried to protect themselves by seeking different measures and practices. For example, social regulations such as flight bans, curfews, social distance protection and quarantine are among these measures. Covid-19 outbreak not only affected the health sector negatively, but also negatively affected the education sector mostly (Yamamoto and Altun, 2020). Our students who study in the Turkish Republic of Northern Cyprus have also suffered from this pandemic and have been negatively affected. Our Ministry of Education has been mobilized and started to produce alternative solutions with the concern of the lack of alternative education that we can offer to our students in our current education system. The best method to be applied in such a situation is "Distance Education" (Ekici, 2003). Despite debates as to whether it is beneficial or not because it is applied in such a sudden and negative development process, the distance education approach has been put into practice as the easiest solution that can be applied to ensure the sustainability of education worldwide. Due to the effective use of distance education systems today, distance education has emerged as a different education method. Especially with the effective use of distance learning platforms in universities, this method has spread and has been accepted worldwide (Yamamoto & Altun, 2020).

During the 2019-2020 academic year, the pandemic called Covid 19, which influenced the entire world, also affected Turkish Republic of Northern Cyprus and the education process was compulsory. In this compulsory interim period, the concepts of computer aided education and distance education, which are not included in our education system, have come to the agenda and some initiatives have been initiated by the Ministry of Education to eliminate this deficiency.

In this study, it was tried to explain the evaluation of the effect of the change caused by the compulsory break on education on the professional and managerial development of teachers and administrators. Qualitative research method was used in the research in which an answer was asked to the question of how the compulsory intervention given to education evaluates the professional and managerial change according to the opinions of the administrators and teachers working in the official primary schools under the Ministry of National Education.

Teachers and administrators working in the state primary schools affiliated with the Ministry of National Education in the 2019-2020 academic year voluntarily participated in the research and provided support. In order to protect the privacy of the participants, their responses were represented by codes in the paper.

Snowball sampling method, which is a purposeful sample, was used in the paper. The sample group of the study was created with the voluntary participation of 30 teachers and 12 administrators working in state primary schools affiliated to the TRNC Ministry of National Education.

The research data were obtained from administrators and teachers working in public primary schools, who voluntarily participated between 26 March - 30 March 2020. The data was obtained through phone calls (whatsapp, viber, messenger) due to the Covid 19 curfews.

With the questions prepared in the research, it is aimed to reveal an assessment of the effects of the change created in primary schools in terms of education. In order to collect data in line with this goal, 8 questions were asked to the participants. In order to obtain the opinions of the participants in general, interviews were conducted face-to-face or via telephone. The data collected was based on the voluntarism of the participants.

The findings obtained in the study according to voluntarism are as follows:

Dimension I: While some of the administrators argued that the TRNC education system was not open to change with the mandatory break in education, the majority expressed the view that it was partially open to such change. The reason why most of the teachers and administrators expressed the view that there is no equality of opportunity is that there is not enough preparation in advance and that not every student has an equality of opportunity due to lack of infrastructure (internet, computer or telephone) at home.

Dimension II: As for to what extent they were able to fulfill their current duties, it has been concluded that most of the teachers and administrators have partially performed their current duties. It was concluded that the teachers performed their duties in part by sending worksheets and test sheets from the internet. The reason for this conclusion is that the teachers follow a path similar to the path they follow in the classroom environment, with the difference that they perform their role with the support of the families. As for the administrators, it has been concluded that they fulfill their duties partially because they are not in a school environment and they exchange information only through social media. The reason for achieving this result may be due to the fact that the administrators could not be in the school environment due to the mandatory break given to schools and that they convey the information received from the Ministry of Education to teachers and parents via social media.

Dimension III: Both teachers and administrators expressed the view that it is necessary to communicate with parents regarding what should be done in order to prevent the education from disrupting due to the compulsory break in education. The reason why teachers and administrators achieve this result is that due to the good communication that will be provided with them by using the parents pillar, it is possible to believe that the students will be more comfortable and that during this pandemic disease (covit-19) at home, they will minimize the losses of children in terms of education. In addition, thanks to the strong communication with the parents, it may be possible that the activities sent through social media can be fulfilled with family support, while the students may be provided with psychological support.

Dimension IV: Regarding what ways teachers should follow in order to fulfill their current duties after the mandatory break in education, both teachers and administrators stated that they should summarize the topics in order for teachers to fulfill their duties at the end of this period. The reason why teachers and administrators achieve this result may be due to the fact that both groups have good command of the education program, considering that the administrators also come from the field of teaching. The fact that it is a continuation of each other in the education system of our country, the transfer of the subjects by summarizing them and the thought that the lessons learned will be repeated in the next year may have played an important role.

Dimension V: After the mandatory break in education, the administrators gave their opinions on how to compensate the lost time in order to fulfill their current duties. Accordingly, they were united in the opinion that after the compulsory break, they should first organize meetings to compensate for the time lost and fulfill their current duties. The reason why the teachers and administrators agree in organizing meetings may be to talk about the ways that can be followed in terms of compensating for the time lost during the decision making process and find solutions. The emergence of such a result may have stemmed from the idea that the outcome of all stakeholders involved in the decision-making process will adopt the consequences.

Dimension VI: Teachers 'and administrators' views regarding the measures to be taken by the ministry of education after the compulsory break in education are as follows: The Ministry of Education needs to organize full-day education or additional lectures in the afternoon for the compensation of education after this mandatory break. The conclusion reached in the research is that, in order to compensate for the courses, it is mostly agreed to apply full-time education or to add additional lessons in the afternoon. The reason for this conclusion comes from the idea that full-time education, which is already taking place in several countries and in private schools in our country, can also take place in our afternoon public schools for a certain period of time.

Dimension VII: The opinions of teachers and administrators about the change and development that computer aided education adds to primary education is that computer aided education provides the easiest access to information about both the change and development. Today, the most valuable raw material is information. Having knowledge is the most important value. Our primary goal is to teach our children how to obtain information, rather than giving them information readily in our schools. Here, as a result of easy access to information through computers, this result may have emerged in parallel.

Dimension VIII: Regarding the contributions of the applications they have made in this process, teachers mostly talk about the contribution of families to education. The administrators, on the other hand, mentioned that the applications they put into practice contributed most to the student motivation. The reasons for the teachers to achieve this result are to follow the educational materials that they have sent to their students through the social networks they have established and from the social media accounts of the families. Thus, it may have been effective to involve families in the process and work in cooperation by assigning them duties

and responsibilities. The reasons for the administrators to reach this conclusion may have been due to the motivation of the students through the social media teacher groups they established, the school web-page and similar places, and especially through channels like the teachers and parents.

Recommendations

- Continuity of the online education system in education should be ensured.
- Teachers should be provided with in-service training and distance education should be provided.
- Internet networks in schools should be provided by the Ministry of Education to teach distance education.
- Lessons should be provided to teach students how to benefit from distance learning in schools.
- It should not be forgotten that parents are also part of education and there should be ways to engage them in distance education.
- The research was carried out qualitatively. It can also be conducted using a different research model. Thus, it can be possible to view the research from different perspectives.

Keywords: Education Management, Covit 19, Teacher, Manager, Change.

z: 2019 – 2020 eğitim ğretim yılı içerisinde tüm dünyayı saran Covid 19 salgın hastalığının ortaya çıkması eğitim ğretim sürecini olumsuz yönde etkileyerek bu sürece zorunlu olarak ara verilmesine neden olmuştur. Eğitime verilen bu zorunlu ara ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti eğitim sistemi içerisinde bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitimin önemi ortaya çıkarmıştır. Yapılan bu araştırmada eğitime verilen zorunlu aranın yarattığı değişimin, ğretmen ve yöneticilerin mesleki ve yönetsel gelişimlerine olan etkisinin ortaya konulması hedeflenmiştir. Araştırmanın verileri 2019-2020 eğitim – ğretim yılında KKTC’deki devlet ilkokullarında görev yapan 30 ğretmen ve 12 yönetici ile nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanarak oluşturulan sorular yoluyla elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre elde edilen bulgular; pandeminin (covid 19) ortaya çıkışı ile birlikte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti eğitim sisteminin değişime tam olarak açık olmadığı ve bunun nedeninin ise öğrencilerin fırsat eşitliğinin olmamasından dolayı kaynaklandığı, ğretmen ve yöneticiler ise görevlerini internet üzerinden kısmen yerine getirdikleri, eğitimin aksamaması için sürekli aile ile iletişimde oldukları, sürecin sonunda ise öğretmenlerin konuları özetlemesi gerektiği ve yöneticilerin toplantılar yaparak süreci yönetmesi, eğitimde yaşanan kaybın en aza indirilmesi için tam gün eğitime geçilmesi, bilgisayar destekli eğitim ile bilgiye kolay ulaşılır olması ve bu süreçte ailelerin eğitime katkısı ile ğrenci motivasyonunun arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Covit 19, ğretmen, Yönetici, Değişim.

Giriş

İnsan, bir ülkenin sahip olduğu en önemli doğal kaynaklardan biridir. Kalkınma ve uygarlaşma yönündeki hedeflerine ulaşmak isteyen ülkeler, bireyleri kendi ihtiyaçları doğrultusunda geliştirip değerlendirirler (Ekici, 2003).

Gözlerini hayata açtığı andan itibaren ailesiyle iletişime geçen birey; zihinsel gelişimini tamamladıktan sonra yakın çevresiyle de iletişim kurarak bir takım bilgi paylaşımları gerçekleştirmektedir. Birey yaşamı boyunca çevresiyle sürekli bir iletişim içerisindedir. İletişimin yanı sıra eğitim kavramı da insan yaşamında önemli bir rol oynamaktadır. Ailede başlayan eğitim; ailelerin, toplumların olduğu kadar ülkelerin de geleceklerinin şekillenmesine katkıda bulunur (Kırık, 2014).

Ertürk (1975) eğitimi “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” şeklinde ifade etmiştir. Eğitim kavramı kadar önemli, olan bir diğer kavram da öğretimdir. Açıkgöz (2000)’e göre ğretim “ğrenci gelişimini amaçlayan ve öğrenmenin başlaması, sürdürülmesi ve gerçekleşmesi için düzenli planlı etkinliklerden oluşan bir

süreçtir.” İnsanlığın varoluşuyla başlayıp birçok evreden geçerek günümüze kadar ulaşan bu kavramlar; tanımlardan da anlaşılacağı gibi birbirinden ayrılmaz iki kavramdır (Dinçer, 2006).

Eğitimin yaşam boyu devam eden bir süreç olması toplumların; eğitime bakış açısını değiştirmiştir. Toplumlar böylelikle eğitimin önemini daha iyi kavrayarak, karşılaştıkları problemlerin çözümünü bulmak ve bireylere daha kaliteli bir eğitim sunmak için farklı alternatifler bulmaya çalışmaktadırlar. Günümüzde dersliklerde gerçekleşen eğitimlerin kurumsal ve evrensel olarak örgün eğitimin imkanlarını sağlayamaz duruma gelmesi alternatif çözümlerin ortaya çıkışını daha iyi açıklar durumdadır (Ekici, 2003).

Günümüz şartlarında hem değişen ve gelişen çağı yakalayan hem de nitelikli bireylerin yetişmesini sağlayabilen bir eğitim sistemine sahip olunması gerekmektedir (Demirel, 2011). KKTC eğitim sistemi dersliklerde öğretmenler tarafından öğrencilere aktarılan geleneksel yapıdadır. Bu nedenle Covid 19 salgın hastalığının bulaşmasını önlemek için eğitime verilen zorunlu arada eğitimin aksamayacağı alternatif yolların bulunması için çaba sarfetmiştir. 2020 eğitim – öğretim yılı içerisinde karşılaştığımız Koronavirüs adıyla bilinen bulaşıcı hastalık; Çin’in Wuhan kentinde ilk kez Aralık ayında görülen ve "2019-nCoV" olarak adlandırılan bir virüs olup bu virüse 11 Şubat 2020 de Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından Covid-19 adı verildi. Daha sonra küresel salgın anlamına gelen "pandemi" olarak ilan edildi. (<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51177538>).

Hızla yayılan Covid- 19 küresel ekonomiyi ve ülkeleri etkileyerek tüm dünyayı tehdit eder bir hale gelmiştir. Bu salgının dünyayı etkisi altına almasıyla birlikte tüm toplumlar farklı önlem ve uygulamalar arayışları içerisine girerek kendilerini koruma altına almaya çalışmışlardır. Örneğin uçuş yasakları, sokağa çıkma kısıtlamaları, sosyal mesafenin korunması, karantina vb toplumsal düzenlemeler alınan bu önlemler arasındadır. Covid-19 başta sağlık sektörü olmak üzere eğitim sektörünü de olumsuz yönde etkilemiştir (Yamamoto ve Altun, 2020). Birleşmiş Milletlerden elde edilen son verilere göre Dünyadaki 770 milyon öğrenim gören kişinin, okul ve üniversitelerin salgından ötürü kapanmasından dolayı olumsuz olarak etkilendiğidir (Zhong, 2020). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde öğrenim gören öğrenciler de bu salgından olumsuz olarak etkilenenlerdir. Salgının ortaya çıkışı ile birlikte KKTC Bakanlar Kurulu yapmış olduğu acil toplantının ardından 10 Mart 2020 tarihinden itibaren okulların eğitime ara verme zorunluluğu olduğunu açıkladı. Bu zorunluluk mecburi olmasının yanı sıra başta sağlık daha sonra da eğitim açısından birçok kaygıya neden oldu. KKTC eğitim sistemi içerisinde öğrencilere sunulabilecek alternatif eğitim şeklinin olmaması kaygıya neden olmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı oluşan bu kaygıyı ortadan kaldırabilmek için alternatif çözüm üretme yoluna girmiştir. Böylesi bir durumun içerisinde en iyi başvurulabilecek yöntem “Uzaktan Eğitim”dir (Ekici, 2003). Böylesi ani ve olumsuz gelişen bir süreçte uygulanıp fayda sağlanabilirliği tartışılmalı; uzaktan eğitim yaklaşımı dünya genelinde eğitimin sürdürülebilirliğini sağlayabilmek amacıyla başvurulabilecek en kolay çözüm yolu olarak devreye koyulmuştur. Günümüzde uzaktan eğitim sistemlerinin etkin bir şekilde kullanılmasından dolayı uzaktan eğitim farklı bir eğitim metodu olarak ortaya çıkmıştır. Özellikle öğrenme merkezli uzaktan eğitim platformlarının üniversitelerde etkin bir şekilde kullanılması ile bu metod dünya geneline yayılmış ve kabul görmüştür (Yamamoto ve Altun, 2020).

Uzaktan eğitim; ilgi alanları, yaşları, becerileri, çalışma ortamları farklılık gösteren öğrencileri, bireysel çalışmaya, sorumluluk almaya yönlendiren, farklı eğitim alternatiflerini mümkün kılarak öğrencilere tek başlarına karar alabilmelerine ve girişimci olabilmeleri yönünde motive eden bir eğitim modelidir (Ekici, 2003). Başka bir ifadeyle uzaktan eğitim programı; eğitim örgütlerinin, eğitim programlarının içeriğindeki derslerle paralel olarak hazırladıkları aktivitelerin öğrenciler tarafınca kendi başlarına gerçekleştirmesine izin veren çalışmalardır şeklinde ifade edilebilir. Öğrenen ile öğretene arasında mesafe olsa da eş veya ayrı zamanlı olarak herhangi bir araç

vasıtasıyla birbirleri arasında iletişim kurmalarına olanak sağlayan uzaktan eğitim anlayışı ile öğrenciye farklı eğitim olanakları tanınır (Dikmen ve Tuncer, 2018).

Uzaktan eğitimden faydalanmak için çağın olanaklarını en etkili şekilde kullanmak gerekir. Gelişen lkeler eğitimi herkes için ön planda tutarak yaşam boyu eğitim politikaları üretmektedirler. Böylelikle yaşı ilerleyen kişileri de eğitime katmaktadırlar. Zaman ve mekan dezavantajlarını ortadan kaldırmak için uzaktan eğitimden yararlanarak yaşam boyu eğitim ile ğretimi sürekli hale getirmeyi hedeflemişlerdir (Kırık, 2014).

Yaşadığımız 21. Yüzyıl içerisinde bilgi ve iletişim teknolojisi değişim ve gelişim denildiği zaman akla gelen ilk kavramlardır (Dikmen ve Tuncer, 2018). Teknoloji günümüz dünyasında eğitimin her alanına ulaşmış olup eğitimin içerisinde de kullanılmaktadır. Örneğin sınıf ortamında anlaşılmayan ve ya herhangi bir nedenden dolayı sınıfta aktarılan derse aktif katılım sağlayamayan ğrenci kavrayamadığı konuları bulunduğu ortamda bilgisayar destekli eğitim sayesinde istediği kadar tekrar edebilme imkanına sahiptir. Öğrenci kendi öğrenme hızına göre konu akışını ayarlayabilmekte, öğrenciler arasındaki seviye farkını ortadan kaldırarak kendi ilgi alanlarına göre eğitim almalarına imkan sağlayabilmektedir (Dinçer, 2006).

2019 – 2020 eğitim ğretim yılı içerisinde tüm dünyayı saran Covid 19 adlı salgın hastalığın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne de gelmesi birçok sektörün işleyişini olumsuz yönde etkilediği gibi eğitim ğretim sürecini de olumsuz yönde etkileyerek bu sürece zorunlu olarak ara verilmesine neden olmuştur. Verilen bu zorunlu ara sürecinde eğitim sistemimiz içerisinde yer almayan bilgisayar destekli eğitim ve uzaktan eğitim kavramları gün yüzüne çıkmış olup bu eksikliğin giderilmesi için Eğitim Bakanlığı tarafından bir takım girişimler başlatılmıştır.

Bu alışmada, Covit 19 nedeni ile eğitime verilen zorunlu aranın yarattığı değişimin, ğretmen ve yöneticilerin mesleki ve yönetsel gelişimlerine etkisi açıklanmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ilkokullarda görev yapan yönetici ve ğretmen görüşlerine göre eğitime verilen zorunlu aranın mesleki ve yönetsel açıdan yarattığı değişimi nasıl değerlendirdikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Eğitime verilen zorunlu aranın ilkokullardaki eğitim açısından yarattığı değişimin etkilerinin değerlendirilmesini inceleyen araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmada derinlemesine mülakat tekniği kullanılmıştır (Tekin, 2006). Nitel araştırma; katılımcı görüşlerini en iyi şekilde ortaya koyabilen, katılımcının bakış açısıyla tutum, görüş ve duyguları ortaya çıkarmayı hedefleyen, karşılıklı görüşme ile en doğru sonucu veren bir metottur. Bu metotta araştırmacının önceden hazırladığı sorular aracılığı ile veriler sistematik bir şekilde toplanır (Trknl, 2000). Toplanan veriler işığında hazırlanan raporlar, literatür katkısıyla birlikte problemi bir bütün olarak ele alır ve açıklar (Craswell, 2013).

Hazırlanan makalede amaçlı bir örneklem olan kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. KKTC’ de örneklem grubu olarak en iyi veri toplanılacak kesim Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet ilkokullarında görev yapan ğretmen ve yönetici görüşleridir. Örnekleme araştırma amacına ulaşabilmek için gerekli verilerin toplanabileceği kesimlerin belirlenmesi, araştırmacıların hemfikir olması ile oluşturulmuştur. (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Bu bağlamda çalışma grubu Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet ilkokullarında 26 Mart – 30 Mart 2020 tarihleri arasında görev yapan gönüllü 30 ğretmen ve 12 yöneticiden oluşturulmuştur.

Bu çalışmada ğretmen ve yöneticilerin mesleki ve yönetsel değişimlerinin etkisi için ortalama 30’ar dakikalık sürede sorulan 8 soru ile eğitime verilen zorunlu aranın yarattığı değişim temelindeki görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Hazırlanan soruların i geçerliliği için 3 uzmandan görüş alınmıştır. Alınan görüşler doğrultusunda düzeltmeler yapılarak tekrar değerlendirmeleri için ikinci defa kendilerine yollanmıştır. Bu süreç tamamlandıktan sonra beşer kişilik bir gruba pilot

uygulama yapılmıştır. Bunun ardından bir uzmandan verilerin açık ve yeterli oluşu hakkında kontrolü istenmiştir. Gelen görüşler doğrultusunda düzeltmeler yapılmış ve elde edilen veriler son şekline getirilmiştir. Bu da araştırmanın geçerliliğinin olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen verilerin ortak kısımları bölümlere ayrılmış ve bölümler kendi içerisinde birleştirilerek anlamlı bütünler elde edilmiştir. Elde edilen bütünler de kodlanmıştır. Eldeki verileri oluşturulan kod listelerine eklenmiştir. Oluşturulan kod listeleri hakkında araştırmacılar yapılanları tekrardan gözden geçirmişlerdir. Görüş ayrılığı olan yerlerin üzerinden tekrar geçilmiş ve mutabakat sağlanmıştır. Makalenin güvenilirlik hesaplaması konusunda Miles ve Huberman'ın (1994) yaptığı güvenilirlik formülünden yararlanılmıştır. Güvenirlik katsayısı %92 olduğu ortaya çıkmış bu da güvenilirlik hesaplamaları % 70'ten fazla olan araştırmaların güvenilir olduğunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 1994). Bu yüzdelikler ışığında araştırmanın güvenilirliği hesaplamasının yüksek olması nedeniyle araştırma güvenilir olarak kabul edilmiştir. Böylelikle araştırmada istenilen verilere ulaşmak için hazırlanan görüşme sorularının amaca uygun olduğu ortaya çıkmış olup araştırmada veri toplama aşamasına geçilmiştir.

Veriler Covid 19'dan ötürü kısmen sokağa çıkma yasağının olması nedeniyle telefon ile, (whatsapp, viber, mesenger) yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Makalede elde edilen veriler ilk olarak kodlar kategorilere ayrılmıştır. Elde edilen kodlarla temalar ortaya çıkarılmıştır. Öğretmen ve yönetici görüşlerine göre eğitime verilen zorunlu aranın ilkokullardaki eğitim açısından yarattığı değişimin etkileri temelinde değerlendirilmesi için hazırlanan görüşme soruları kodlardaki ortak temalar bulunarak ortaya konulmuştur.

Makaleyi okuyan okuyucuların gönüllü katılımcıların kimliklerinin gizliliği açısından katılımcı görüşleri kodlanarak dipnotlar kullanılmıştır. Gönüllü katılımcıların görüşleri makalede tırnak içinde verilip sonuna ise katılımcıya verilen kod yazılmıştır. Kodlamaya ait örnek aşağıdaki gibidir;

Örnek:

Ö: Öğretmen

“.....” (Ö.1)

Y: Yönetici

“.....” (Y.1)

Bulgular

I.Boyut: Eğitime verilen zorunlu ara ile eğitim sisteminin değişime açık olup olmadığına ilişkin bulgular.

Araştırmanın birinci boyutu yönetici ve öğretmenlerin eğitim sisteminin değişime açıklık durumu ile ilgili akıllarına neler geldiğine ilişkin görüşlerini ortaya koyabilme kapsamında oluşturulmuştur. Bunu ortaya çıkarabilmek amacıyla 12 yönetici ve 30 öğretmene “eğitime verilen zorunlu ara ile eğitim sistemimiz değişime açık mıdır?” sorusu sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar kodlanarak temaları çıkartılmış ve bu temalara ilişkin dağılımlar Tablo 1 ve Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 1: Eğitime Verilen Zorunlu Ara İle Eğitim Sistemimizin Değişime Açıklık Durumunun Yüzdelik İstatistikleri

Değişime Açıklık	Öğretmen		Yönetici	
	f	%	f	%
Açık	11	%36.7	2	%16.7
Kısmen Açık	5	%16.7	6	%50
Açık Değil	14	%46.6	4	%33.3
Toplam	30	%100	12	%100

Tablo 2: Eğitime Verilen Zorunlu Ara İle Eğitim Sistemimizin Değişime Açıklık Durumuna Nasıl Olduğuna İlişkin Temalar Ve Bu Dağılımlara İlişkin Betimsel İstatistikler.

	Temalar	Öğretmen		Yönetici	
		F	%	F	%
Açıktır	TV ile yapılıyor	5	12.1	1	4,5
	İnternetle yapılıyor	4	9,8	2	9,1
	Velilerle İletişimle	2	5	0	0
	Uzaktan eğitimle	1	2.4	0	0
	Bilgisayar destekli eğitimle	1	2.4	1	4,5
	Plan ve programlara uyarak	0	0	2	9,1
	Mevcut durumdan dolayı	0	0	2	9,1
Kısmen Açıktır	Aile desteğiyle	2	9,8	0	0
	Uzaktan eğitimle	2	9,8	1	4,5
	Değişime zarar vermeden	1	2,4	0	0
	Etkinliklerle	1	2,4	2	9,1
	Planlamayla	0	0	2	9,1
	Teknolojik altyapı hazırlığıyla	0	0	2	9,1
	Uzun süreli aradan dolayı	0	0	1	4,5
Açık Değildir	Fırsat Eşitliği olmadığından	8	19,5	3	13,8
	Geri dönütlerin alınamaması	4	9,8	0	0
	Yaşlı öğretmen kadrosu	4	9,8	1	4,5
	Panik ve kaos ortamı	2	5	0	0
	Hazırlıklı olunmaması	2	5	2	9,1
	Değişimin kabullenilmemesi	1	2,4	0	0
	İsteğe bağlı olunması	1	2,4	0	0
TOTAL		41	100	22	100

* Bazı katılımcılar birden fazla temayı ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin toplam frekansı 41 olarak hesaplanmıştır (öğretmen, n=30). Yöneticilerin toplam frekansı ise 22 olarak hesaplanmıştır (Yönetici, n=12).

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcı öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu (f=14) eğitimin değişime açık olmadığını savunurken katılımcı yöneticilerin yarısı (f=6) eğitimin değişime kısmen açık olduğunu savunmaktadır. Bunun nedeni ise her iki grubun da en çok değindiği ve Tablo 2’de de görüldüğü gibi fırsat eşitliğinin olmamasından dolayı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu yanıtlar doğrultusunda katılımcı öğretmen (f=8, %19,5) ve katılımcı yöneticilerin (f=3, %13,8) en çok değindikleri nokta fırsat eşitliğinin olmaması sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda elde edilen verilerin birkaçı aşağıdaki gibidir;

“Öğrencilerin hepsinin evlerinde internet olmamasından dolayı fırsat eşitliği yaratılmadan bu sisteme geçilmesi yanlış olur kanısındayım.” (Ö.6)

“Herkesin evinde bilgisayar veya internet olmadığı için fırsat eşitliği sağlanmadan uzaktan eğitim de olmaz.” (Ö.10)

“Herkesin sosyoekonomik durumlarının farklı olmasından dolayı fırsat eşitliği olmadığını ve eğitimdeki bu tip değişime de açık olmadığımızı düşünüyorum.” (Y.6)

II.Boyut: Eğitime verilen zorunlu arada mevcut görevlerinin ne kadarını yerine getirebildiklerine ilişkin bulgular.

Araştırmanın ikinci boyutu yönetici ve öğretmenlerin eğitime verilen zorunlu arada mevcut görevlerinin ne kadarını yerine getirebildiklerine ilişkin görüşlerini ortaya koyabilme kapsamında oluşturulmuştur. Bunu ortaya çıkarabilmek amacıyla 12 yönetici ve 30 öğretmene “Eğitime verilen zorunlu arada mevcut görevlerinin ne kadarını yerine getirebildikleri ve ne gibi görevleri yerine getirdikleri” sorusu sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar kodlanarak temaları çıkartılmış ve bu temalara ilişkin dağılımlar Tablo 3 ve Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 3: Eğitime Verilen Zorunlu Arada Mevcut Görevlerinin Ne Kadarını Yerine Getirebildiklerine İlişkin Yüzdelik İstatistikler.

Değişime Açıklık	Öğretmen		Yönetici	
	F	%	f	%
Tamamen Yapıyorum	3	10	1	8,3
Kısmen Yapıyorum	16	53,3	9	75
Hiç Yapamıyorum	11	36,7	2	16,7
Toplam	30	100	12	100

Tablo 4: Eğitime Verilen Zorunlu Arada Mevcut Görevlerinin Ne Kadarını Yerine Getirebildiklerine İlişkin Temalar Ve Bu Temalara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Temalar		Öğretmen		Yönetici	
		f	%	F	%
Tamamen Yapıyorum	İnternet aracılığıyla	2	3,8	1	3,6
	Sosyal ağdan soru cevapla	2	3,8	0	0
	Ödev kağıtları ve konu anlatımıyla	1	1,9	0	0
	Evden bakanlığın verdiği görevi yapıyorum	0	0	1	3,6
Kısmen Yapıyorum	Çalışma kağıtları ve tekrarlar	12	23,1	0	0
	Geri Dönüt alıyorum/ veriyorum	7	13,5	4	14,3
	Aileler ile iletişim kurarak	7	13,5	6	21,4
	Konu anlatımı ve etkinliklerle	6	11,6	0	0
	Online eğitimle	4	7,7	0	0
	Eksiklerden dolayı	2	3,8	1	3,6
	Okulların dezenfektanı yapıldı	0	0	5	17,8
	Öğretmenlere tavsiyelerle	0	0	3	10,7
	Çalışanları bilgilendirme	0	0	3	10,7
	Öğretmen bakanlık arası köprü	0	0	2	7,1
Hiç Yapamıyorum	Branş öğretmeni olduğumdan	8	15,4	0	0
	Ailelere ulaşamadığımdan	1	1,9	0	0
	Bakanlıkla yazışmalar durduğundan	0	0	1	3,6
	Öğretmenlerle telefonla ulaştığım için	0	0	1	3,6
TOTAL		52	100	28	100

* Bazı katılımcılar birden fazla temayı ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin toplam frekansı 52 (Öğretmen, n= 30), yöneticilerin toplam frekansı 28 olarak hesaplanmıştır (Yönetici, n=12).

Tablo 3'te de görüldüğü üzere katılımcı öğretmenlerin (f=16, %53,3) ve katılımcı yöneticilerin (f=9, %75) büyük bir çoğunluğu okuldaki görevimi kısmen yapıyorum yanıtını vermiştir. Bu yanıtlar doğrultusunda öğretmenlerin mecburi arada yaptığı görevler arasında ne çıkan en belirgin cevap çalışma kağıtları ve tekrarlar yapmaları (f=12, %23,1) olduğu tespit edilmiştir. Katılımcı ğretmenler bu konu hakkında aşağıdaki gibi yanıt vermişlerdir;

“Okullara verilen mecburi ara ile görevimi tam anlamıyla yerine getiremiyorum. Sadece oluşturduğum Whatsapp grubu aracılığı ile çocuklara tekrar etmesi için çalışma kağıdı yolluyorum.” (.1)

“Sınıftaki ğrencilerime sosyal medyadan çalışma kağıdı yolluyorum.” (.6)

Katılımcı yöneticilerin büyük bir çoğunluğu (f=6, %21,4) ise aileler ile iletişim kurarak görevlerini yerine getirdikleri görüşündedirler. Bu görüşü savunan yöneticilerden biri;

“Eğitim Bakanlığı ile veliler arasında bir köprü görevi üstleniyorum ve bu süreçte velileri her konuda bilgilendiriyorum.” (Y.7)

III.Boyut: Eğitime verilen zorunlu aradan dolayı eğitimin aksamaması için neler yapılması gerektiğine ilişkin bulgular.

Araştırmanın nc boyutu yönetici ve ğretmenlerin Eğitime verilen zorunlu aradan dolayı eğitimin aksamaması için neler yapılması gerektiğine ilişkin görüşlerini ortaya koyabilme kapsamında oluşturulmuştur. Bunu ortaya çıkarabilmek amacıyla 12 yönetici ve 30 ğretmene “Eğitime verilen zorunlu aradan dolayı eğitimin aksamaması için neler yapılması gerektiği” sorusu sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar kodlanarak temaları çıkartılmış ve bu temalara ilişkin dağılımlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Eğitime Verilen Zorunlu Aradan Dolayı Eğitimin Aksamaması İçin Neler Yapılması Gerektiğine İlişkin Temalar ve Bu Temalara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Temalar	ğretmen		Yönetici	
	f	%	F	%
Veliler ile iyi iletişim	14	26,4	4	20
TV ile eğitim verilmeli	9	17	3	15
İnternetle (uzaktan) eğitim	9	17	3	15
Konular zetlenmeli	6	11,3	0	0
Ekstra alışma sayfalarıyla	4	7,5	0	0
Bireysel alışmalar artırılmalı	3	5,7	2	10
Okullar açılınca telafi edilmeli	3	5,7	2	10
Eski konular tekrarlanmalı	2	3,8	0	0
Süreç sonunda toplantı yapılmalı	2	3,8	0	0
Bilgiye ulaşmayı öğretmek	1	1,8	1	5
Fırsat eşitliği sağlanmalı	0	0	3	15
Öğretmen, ğrenci ve velileri motive etme	0	0	2	10
TOPLAM	53	100	20	100

* Bazı katılımcılar birden fazla temayı ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin toplam frekansı 53 (ğretmen, n= 30), yöneticilerin toplam frekansı 20 olarak hesaplanmıştır (Yönetici, n=12).

Tablo 5'te de görüldüğü üzere katılımcı öğretmenler (f=14, %26,4) ve katılımcı yöneticilerin (f=4, %20) büyük bir çoğunluğu eğitime verilen zorunlu aradan dolayı, eğitimin aksamaması için neler yapılması gerektiğine ilişkin soruya en çok veliler ile iyi iletişim gerektiği yanıtını vermiştir. Bu yanıtlar doğrultusunda öğretmenlerin ve yöneticilerin veliler ile iyi iletişim kurmanın gerekliliği tespit edilmiştir. Katılımcıların bu konu hakkında aşağıdaki gibi yanıt vermişlerdir;

“Velilerle iletişim kurarak öğrencilerin bu dönemde eğitimlerinin evde devam etmesine yardımcı oluyorum.” (Ö.19)

“Öğrencilerin aileleri ile ilişkilerimi yakın tutup onları yönlendiriyorum.” (Ö.6)

“Velileri her konuda bilgilendirip onlara gerekli bu süreçte yol göstermeliyiz”(Y.12)

IV.Boyut: Eğitime verilen zorunlu aradan sonra öğretmenlerin mevcut görevlerini yerine getirebilmek için ne gibi yollar izleyeceklerine ilişkin bulgular.

Araştırmanın dördüncü boyutu yönetici ve öğretmenlerin eğitime verilen zorunlu aradan sonra öğretmenlerin mevcut görevlerini yerine getirebilmek için ne gibi yollar izleyeceklerine ilişkin görüşlerini ortaya koyabilme kapsamında oluşturulmuştur. Bunu ortaya çıkarabilmek amacıyla 12 yönetici ve 30 öğretmene “Eğitime verilen zorunlu aradan sonra öğretmenlerin mevcut görevlerini yerine getirebilmek için ne gibi yollar kullanacakları” sorusu sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar kodlanarak temaları çıkartılmış ve bu temalara ilişkin dağılımlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Eğitime Verilen Zorunlu Aradan Sonra Öğretmenlerin Mevcut Görevlerini Yerine Getirebilmek İçin Ne Gibi Yollar İzlediklerine İlişkin Temalar ve Bu Temalara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Temalar	Öğretmen		Yönetici	
	F	%	F	%
Konular Özet şekilde verilmesi gerekmektedir	12	22,2	5	20
Öğleden sonra ek derslerle	9	16,7	2	8
Programların düzenlenmesi	5	9,3	4	16
Eğitim Yılıının erken açılması	5	9,3	0	0
Dersler bir sonraki yıl verilmeli	5	9,3	0	0
Okul kapanışı uzatılabilir	5	9,3	0	0
Aktiviteler artırılmalı	4	7,3	1	4
Velilerin aktifleştirilmesi	3	5,5	1	4
İnternetle (Uzaktan) eğitim	2	3,7	0	0
Bakanlık aracılığı ile TV kanalından	2	3,7	0	0
Teknolojinin yaygınlaştırılması	2	3,7	0	0
Sanal ortamdan takviye alımı	0	0	4	16
Geçmiş konular tekrarlanmalı	0	0	4	16
Kaldığı yerden devam etmeli	0	0	2	8
Öğrenci motivasyonu	0	0	2	8
TOPLAM	54	100	25	100

* Bazı katılımcılar birden fazla temayı ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin toplam frekansı 54 (Öğretmen, n= 30), yöneticilerin toplam frekansı 25 olarak hesaplanmıştır (Yönetici, n=12).

Tablo 6’da görüldüğü üzere katılımcı öğretmenlerin (f=12, %22,2) ile katılımcı yöneticilerin (f=5, %20) büyük bir çoğunluğu eğitime verilen zorunlu aradan dolayı, öğretmenlerin yapması gereken görevler konusunda en çok konuların özet şeklinde verilmesi gerektiği şeklinde cevaplamışlardır. Bu yanıtlar doğrultusunda ders konularının özet şekilde verilmesi gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcı yönetici ve öğretmenler bu konu hakkında verdiği yanıtların birkaçı aşağıdaki gibidir;

“Öğretim programının çok yoğun olması ve birbirini tekrarlar nitelikte olmasından dolayı bu seneki kalan konuların özetlenerek verilmesi daha uygun olacaktır.” (Ö.15)

“Verilen aradan doğan ders kayıplarının telafisi için konular özetlenmelidir.” (Ö.26)

“Ders kayıplarını göz önünde bulundurduğumuz ve konuların çoğu bir sonraki sene pekiştirildiğinden konular kısaltılarak verilmelidir.”(Y.4)

V. Boyut: Eğitime verilen zorunlu aradan sonra yöneticiler mevcut görevlerini yerine getirebilmek açısından kaybolan süreyi ne Şekilde telafi etmelerine ilişkin bulgular.

Araştırmanın beŐinci boyutu, yöneticilerin mevcut görevlerini yerine getirebilmek için kaybolan süreyi ne Şekilde telafi etmelerine ilişkin katılımcı görüşlerini ortaya çıkarmak amacı ile oluşturulmuştur. Bunu ortaya çıkarabilmek için 12 yönetici ve 30 ğretmene “Eğitime verilen zorunlu aradan sonra yöneticiler mevcut görevlerini yerine getirebilmek açısından kaybolan süreyi ne Şekilde telafi etmelidirler” sorusu sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar kodlanarak temaları çıkartılmış ve bu temalara ilişkin dağılımlar Tablo 7’te verilmiştir.

Tablo 7: Eğitime Verilen Zorunlu Aradan Sonra Yöneticiler Mevcut Görevlerini Yerine Getirebilmek Açısından Kaybolan Sreyi Ne Şekilde Telafi Etmelerine İlişkin Temalar Ve Bu Temalara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Temalar	ğretmen		Yönetici	
	f	%	f	%
Toplantı düzenlenmesi	8	17	6	28,6
Öğretmenlere yol göstermek	7	14,9	2	9,5
ğretmenleri teŐvik etmesi	7	14,9	2	9,5
Konular revize edilmeli	6	12,8	0	0
Öğretmenlerle iŐbirliėi yapmak	6	12,8	1	4,8
Öğretmen motivasyonu	4	8,5	2	9,5
Bakanlıkla ğretmenler arası köprü	4	8,5	3	14,3
ğretmenleri sosyal medyaya teŐvik etme	2	4,3	0	0
nem sırası ile yapmalı	2	4,3	0	0
Veli ve ğrenci bilgilendirilmesi	1	2,1	0	0
Akademik takvimi tekrar planlama	0	0	3	14,3
Kaldığı yerden devam	0	0	2	9,5
TOPLAM	47	100	21	100

* Bazı katılımcılar birden fazla temayı ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin toplam frekansı 47 (ğretmen, n= 30), yöneticilerin toplam frekansı 21 olarak hesaplanmıştır (Yönetici, n=12).

Tablo 7’de grldğu gibi görüşlerini belirten ğretmen ve yöneticilerin çoğunluğu eğitime verilen zorunlu aradan sonra yöneticiler mevcut görevlerini yerine getirebilmek açısından kaybolan süreyi ne Şekilde telafi etmelerine ilişkin verdikleri yanıtlar doğrultusunda en fazla ne çıkan verinin yöneticilerin toplantılar düzenlemesi sonucuna ulaşılmıştır. Toplanan veriler doğrultusunda katılımcı öğretmenlerin (f=8, %17) ve katılımcı yöneticilerin (f=6, %28,6) verdiği yanıtların birkaçı;

“Sre kaybının ardından neler yapılması gerektiği ile ilgili bir toplantı yapılması gerekmektedir.” (.21)

“Kitlesel toplantılar yaparak alınacak önlemler için yol haritası çıkarılmalı.”(Y.5)

VI.Boyut: Eğitime verilen zorunlu aradan sonra eğitim bakanlığı tarafından eğitimin telafisi için alınması gereken önlemlere ilişkin bulgular.

Araştırmanın altıncı boyutu yönetici ve öğretmenlerin eğitime verilen zorunlu aradan sonra eğitim bakanlığı tarafından eğitimin telafisi için alınması gereken önlemlere ilişkin görüşlerini ortaya koyabilme kapsamında oluşturulmuştur. Bunu ortaya çıkarabilmek amacıyla 12 yönetici ve 30 ğretmene “Eğitime verilen zorunlu aradan sonra eğitim bakanlığı tarafından eğitimin telafisi için alınması gereken önlemler nasıl olmalıdır” sorusu sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar kodlanarak temaları çıkartılmış ve bu temalara ilişkin dağılımlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Eğitime Verilen Zorunlu Aradan Sonra Eğitim Bakanlığı Tarafından Eğitimin Telifisi İçin Alınması Gereken Önlemlere İlişkin Temalar Ve Bu Temalara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Temalar	Öğretmen		Yönetici	
	F	%	f	%
Tam gün eğitim / öğleden sonra ek derslerle	13	22,8	6	27,3
Konular hafifletilmeli	10	17,5	0	0
Okulun kapanışı uzatılmalı	7	12,2	5	22,8
Eğitim Eylül ayının başında başlamalı	6	10,5	2	9,1
Ders saatleri tekrardan düzeltilmeli	5	8,8	3	13,6
Programlar yenilenmeli	5	8,8	2	9,1
Çocuklara psikolojik yardım verilmeli	4	7	0	0
Bir sonraki yıla aktarılmalı	4	7	0	0
Bakanlık ile öğretmenler ortak paydaşa birleşmeli	1	1,8	0	0
Sene tekrarı yapılmalı	1	1,8	0	0
Sürekli interaktif eğitim verilmeli	1	1,8	1	4,5
Toplantı yapılmalı	0	0	2	9,1
Cumartesi eğitim olmalı	0	0	1	4,5
TOPLAM	57	100	22	100

* Bazı katılımcılar birden fazla temayı ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin toplam frekansı 57 (Öğretmen, n= 30), yöneticilerin toplam frekansı 22 olarak hesaplanmıştır (Yönetici n=12).

Tablo 8’de görüldüğü gibi görüşlerini belirten öğretmen ve yöneticilerin çoğunluğu eğitim bakanlığı tarafından eğitimin telifisi için alınması gereken önlemlere ilişkin verdikleri yanıtlar doğrultusunda en fazla öne çıkan verinin tam gün eğitim veya öğleden sonra ek derslerle telefonun gerçekleştirileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Toplanan veriler doğrultusunda katılımcı öğretmenlerin (f=13, %22,8) ve katılımcı yöneticilerin (f=6, %27,3) verdiği yanıtların birkaçı;

“Eğitime verilen ara bittiği zaman kayıplar görülmeli ve öğleden sonra ek derslerle telifisi yapılmalı.” (Ö.1)

“Verdiğimiz ders sayıları artırılarak öğleden sonraları da ek dersler eklenir ve telifi yapılabilir”(Ö.20)

“Belli bir süre ile tam gün eğitime geçilebilir.” (Y.20)

VII. Boyut: Bilgisayar destekli eğitimin ilköğretime kattığı değişim ve gelişime ilişkin bulgular.

Araştırmanın yedinci boyutu yönetici ve öğretmenlerin Bilgisayar destekli eğitimin ilköğretime kattığı değişim ve gelişime ilişkin görüşlerini ortaya koyabilme kapsamında oluşturulmuştur. Bunu ortaya çıkarabilmek amacıyla 12 yönetici ve 30 öğretmene “Bilgisayar destekli eğitimin ilköğretime kattığı değişim ve gelişimlerin neler olduğu” sorusu sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar kodlanarak temaları çıkartılmış ve bu temalara ilişkin dağılımlar Tablo 9’de verilmiştir.

Tablo 9: Bilgisayar Destekli Eğitimin İlköğretime Kattığı Değişim Ve Gelişme İlişkin Temalar Ve Bu Temalara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Temalar	Öğretmen		Yönetici	
	f	%	f	%
Bilgiye kısa sürede erişim	7	18,9	6	27,4
Teknolojiye bakış açısı değişir	6	16,2	2	9,1
Daha çok görsel kullanılır	5	13,5	2	9,1
Tam erişimle olumlu yönde etki	5	13,5	0	0
Konuların hızlı işlenmesi	4	10,9	0	0
Öğrencilerle bireysel iletişim	3	8,1	2	9,1
Dikkat çekici olma	2	5,4	1	4,5
Öğrencilerin okuldan kopmama şansı	2	5,4	0	0
Çocukların çağa ayak uydurması	1	2,7	3	13,7
Öğretmene kolaylık	1	2,7	0	0
Öğrenci merkezli eğitim	1	2,7	1	4,5
Zaman içinde gösterme	0	0	2	9,1
Öğrencilerin özgüveni gelişir	0	0	1	4,5
Sosyal medyada sosyalleşme	0	0	1	4,5
Pekiştirme sağlanır	0	0	1	4,5
TOPLAM	37	100	22	100

* Bazı katılımcılar birden fazla temayı ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin toplam frekansı 37 (Öğretmen, n=30), yöneticilerin toplam frekansı 22 olarak hesaplanmıştır (Yönetici, n=12).

Tablo 9’da görüldüğü gibi katılımcı öğretmen ve yöneticilerin çoğu bilgisayar destekli eğitimin ilköğretimeki katkısının bilgiye kısa sürede ulaşmak olduğunu belirtmiştir. Toplanan veriler doğrultusunda katılımcı öğretmenlerin (f=7, %18,9) ve katılımcı yöneticilerin (f=6, %27,4) verdiği yanıtların birkaçı;

“Günümüzde en değerli şey bilgidir. Bilgiye de en kısa zamanda bilgisayar aracılığı ile ulaşılır.” (Ö.7)

“Farklı şart ve koşullardaki çocukların bilgiye daha kolay erişimi için önemlidir.” (Y.9)

VIII.Boyut: Bu süreçte yapmış oldukları uygulamaların katkılarına ilişkin bulgular.

Araştırmanın sekizinci boyutu yönetici ve öğretmenlerin Bu süreçte yapmış oldukları uygulamaların katkılarına ilişkin görüşlerini ortaya koyabilme kapsamında oluşturulmuştur. Bunu ortaya çıkarabilmek amacıyla 12 yönetici ve 30 öğretmene “Bu süreçte yapmış olduğunuz uygulamaların katkılarının neler olduğu” sorusu sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar kodlanarak temaları çıkartılmış ve bu temalara ilişkin dağılımlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Bu Süreçte Yapmış Oldukları Uygulamaların Katkılarına İlişkin Temalar Ve Bu Temalara İlişkin Betimsel İstatistikler.

Temalar	Öğretmen		Yönetici	
	f	%	f	%
Ailelerin de eğitime katkısı sağlanmalı	10	22,3	4	15,4
Öğrenci motivasyonunun artırılması	9	20	6	23,2
Veli farkındalığının artması	5	11,1	4	15,4
Etkinliklerde görseller kullanılır	4	8,9	1	3,8
Sorumluluk bilinci kazanmak	3	6,7	0	0
Çocukların boş kalmamalarını sağlamak	3	6,7	0	0
Özgüveni geliştirir	2	4,4	1	3,8
Farklı etkinlikler öğretir	2	4,4	2	7,7
Katkısını zaman gösterecek	2	4,4	0	0
Doğru etkinlikler zaman kazandırır	2	4,4	0	0
Dezavantajları da vardır	2	4,4	0	0
Bilgiye erişimi kolaylaştırır	1	2,3	2	7,7
Öğretmene güven artar	0	0	2	7,7
Okulun dezenfeksiyonu	0	0	2	7,7
Dikkat çekme	0	0	1	3,8
Etkinlikleri çeşitlendirme	0	0	1	3,8
TOPLAM	45	100	26	100

* Bazı katılımcılar birden fazla temayı ifade etmişlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin toplam frekansı 45 (Öğretmen, n=30), yöneticilerin toplam frekansı 26 olarak hesaplanmıştır (Yönetici, n=12).

Tablo 10'da görüldüğü üzere katılımcı öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu (f=10) bu süreçteki uygulamalarıyla ilişkin ailelerin eğitime olan katkılarına ön plana çıkartırken yöneticiler ise bu süreçteki uygulamalar konusunda (f=6) öğrenci motivasyonunun öneminden söz etmektedirler.

Öğretmenlerin verdiği yanıtlar doğrultusunda ailelerin eğitime olan katkılarına ön plana çıkarması (f=10, %22,3) gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcı öğretmenlerin bu konu hakkında verdiği yanıtların birkaçı aşağıdaki gibidir;

“Evdeki eğitimde önce aileye ulaşıyorum ve ailelerin kontrolünde etkinlikleri yaptırıyorum” (Ö.11)

“Evde kapalı kalan çocuklar ilk olarak ailenin kontrolünde olmalıdır. Buda ailelerin bu süreçte ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.” (Ö.29)

Yönetici verilerine göre; öğrenci motivasyonu (f=6, %23,2) en çok öne çıkan veri olarak dikkat çekmiştir. Katılımcı yöneticilerin verdiği cevapların birkaçı aşağıdaki gibidir;

“Zor geçen günlerde öğrencilerin motivasyonlarını yüksek tutmak önemlidir.” (Y.5)

“Öğrencilerin dikkatini çekerek motivasyonlarını artırmak.” (Y.11)

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Makalenin bu aşamasında KKTC Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ilkokullarında görevli öğretmen ve yönetici görüşlerinden elde edilen bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir. Her boyut ayrı ayrı ele alınmıştır.

I.Boyut: Eğitime verilen zorunlu ara ile eğitim sisteminin değişim durumuna ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın birinci boyutunda öğretmenlerin çoğu eğitim sistemimizin değişime açık olmadığını savunurken yöneticilerin çoğu ise kısmen açık olduğu görüşünü ortaya koymuşlardır. Bu bulgu ışığında ğretmen ve yöneticilere bunun nedeninin ne olduğu hakkında bilgi istendiğinde ğretmen ve yöneticilerin büyük bir kısmı fırsat eşitliğinin olmamasından söz etmektedirler.

Öğretmen ve yöneticilerin büyük bir kısmının öğrencilerin telefon, tablet, bilgisayar ve internetlerinin yetersiz veya hiç olmamasının uzaktan eğitim için fırsat eşitsizliği yarattığı görüşünü belirtmelerindeki neden, bakanlık tarafından önceden yeterli hazırlığın yapılmaması ve her öğrencinin evinde gerekli altyapının (internet, bilgisayar veya telefon) olmaması olabilir. Çelebi, Güner Taşıkaya ve Korumaz'ın (2014) yaptığı araştırmada fırsat eşitsizliğinden ve elinde eksik materyali bulunan öğrencilerin derslerinde de başarısız olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Gezgn (2016) ile Akbey (2006) araştırmalarında ailesinin sosyo-ekonomik durumunun kötü olan çocukların eğitimlerinin de buna paralel olarak kötü olduğunu savunmuştur. Eğitim için gerekli materyalleri alamadıklarından okullarından geri kaldıklarının vurgusunu yapmışlardır. Ayrıca Canpolat ve Koçer'in (2017) araştırmasında da fırsat eşitliğinin öneminden söz edilmiştir. Tüm bu araştırmalar elde edilen bulguyu destekler niteliktedir.

II.Boyut: Eğitime verilen zorunlu arada mevcut görevlerinin ne kadarını yerine getirebildiklerine ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın ikinci boyutunda ğretmen ve yöneticilerin çoğu mevcut görevlerini kısmen yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin mevcut görevlerini internet ortamından çalışma kağıdı ve test yaprakları yollayarak kısmen görevlerini yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca ulaşılmasının nedeni öğretmenlerin sınıf ortamında izledikleri yola benzer bir yol izleyerek ancak bu sefer kendilerinin üstlendiği rolü ailelerin desteğini alarak yapmalarından kaynaklandığı olabilir. Biber, Tuna, Polat, Altunok ve Küçükoğlu'nun (2017) yaptığı araştırmalarında öğrencileri takviye amaçlı testler verdiklerini ve bu testlerin öneminden söz etmektedirler. nsal ve Korkmaz (2016)'ın dağıtılan dokümanların öneminden bahsetmişlerdir. Dönmez, Gürbüz ve Tekçe'nin (2018) ile Uslu ve Akgün (2016) araştırmalarında elde ettiği bulguda takviye verilen ek testlerin eğitimin başarısında etkili olduğundan bahsetmişlerdir. Bu bulgular araştırma bulgularına paralellik göstermektedir.

Yöneticiler ise görevlerini okul ortamında olmamalarından ve sadece sosyal medya aracılığı ile bilgi alış verişi yaptıklarından dolayı kısmen yerine getirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca ulaşılmasının nedeni ise okullara verilen zorunlu aradan dolayı yöneticilerin okul ortamında olamayıp Eğitim Bakanlığı'ndan kendilerine gelen bilgileri sosyal medya aracılığı ile öğretmenlere ve velilere aktarmalarından kaynaklanmış olabilir. Veliler de eğitimin en önemli paydaşlarından bir tanesidir. Yalçın ve Yalçın'ın(2018) yapmış olduğu araştırmada ailelerin etkinliklerde bilgilendirilmesi ile çocuklardaki eğitimin kalıcılığı arttığı bulgusuna ulaşmıştır. Ayrıca etinkaya (2010), Kocabaş (2016) ve Ekici (2017) araştırmalarında ailelerin eğitimdeki öneminden söz etmişlerdir. Bu araştırmalardaki bulgular da buradaki bulguyu destekler niteliktedirler.

III.Boyut: Eğitime verilen zorunlu aradan dolayı eğitimin aksamaması için neler yapılması gerektiğine ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın nc boyutunda ğretmen ve yöneticilerin her ikisi de eğitimin aksamaması için velilerle iletişime geçmenin gerekli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Öğretmen ve yöneticilerin bu sonuca ulaşmalarının nedeni veliler ile kurulan iyi iletişim sayesinde öğrencilere daha rahat ulaşılacağı ve evde kalınan bu salgın hastalık (covit-19) döneminde çocukların eğitim açısından yaşayacağı kayıpları en aza çekeceği düşüncesinden hareket edilmiş olunabilir. Ayrıca veli ile kurulan güçlü iletişim sayesinde sosyal medya aracılığı ile gönderilen etkinlikler öğrencilere aile desteği ile yaptırılabilirken öğrencilere psikolojik destek de sağlanmış olabileceği söz konusu olabilir. Yıldırım ve Dönmez (2008) araştırmalarında aile katkısının eğitimde

öneminden söz etmiştir. Kavanagh ve Ashkanasy'nin (2006) yapmış olduğu araştırmasında etkili bir iletişimin eğitimi kolaylaştırdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Tümkan ve Altınay'ın (2019) yaptığı araştırmada elde ettiği bulguda söz ettiği okullardaki iletişimin önemin de burada elde edilen bulguyu destekler niteliktedir. Çalık'ın (2007) yaptığı araştırmasında da okul ile çevre ilişkisinin geliştirilmesi iletişimi sağlar bulgusundan söz edilmektedir. Şahin'in (2018) araştırmasında ise okul yöneticileri, okul ile ailenin etkili iletişimde olması gerektiği bulgusuna ulaşmıştır. Buradaki bulgular araştırma bulgusuna paralellik göstermektedir.

IV.Boyut: Eğitime verilen zorunlu aradan sonra öğretmenlerin mevcut görevlerini yerine getirebilmek için ne gibi yollar izlediklerine ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın dördüncü boyutunda öğretmen ve yöneticilerin her ikisi de bu dönemin sonunda öğretmenlerin görevlerini yerine getirebilmeleri için konuları özetlemeleri gerektiğini ortaya konulmuştur.

Öğretmen ve yöneticilerin konuların özetlenmesi sonucuna ulaşılmasının nedeni KKTC eğitim programının birbirinin devamı ve tekrarı şeklinde oluşu olabilir. Konuların özetlenerek aktarılması mevcut dönemdeki konu kaybını en aza indirerek konu devamlılığı sağlanabileceğinden bu görüşü belirtmiş olabilirler. Özsırkıntı, Akay ve Bolat'ın (2014) yaptığı araştırmada öğretmenlerin programda bulunan kazanımların özetlenerek amacına uygun olduğunu düşündükleri kazanımların verdiğinde daha anlaşılır sonuçlara ulaşıldığından bahsetmiştir. Yalçın ve Yalçın'ın (2018) ile Akcan ve Ergün (2017) araştırmalarında da konuların basit ve anlaşılır bir şekilde aktarılmasından söz ederek araştırma bulgularına paralellik göstermiştir.

V. Boyut: Eğitime verilen zorunlu aradan sonra yöneticiler mevcut görevlerini yerine getirebilmek açısından kaybolan süreyi ne şekilde telafi etmelerine ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın bu boyutunda yöneticilerin mecburi aradan sonra mevcut görevlerini yerine getirip kaybolan sürenin telafisi için ilk olarak toplantılar düzenlemeleri gerektiği görüşünde birleşmişlerdir.

Öğretmen ve yöneticilerin görüşlerinin toplantılar düzenleme konusunda birleşmesinin nedeni yapılacak toplantıda karar alma süreci içerisinde kaybolan zamanda yapılanlarla bu kayıp zamanın telafisinde izlenebilecek yolların konuşulması ve çözüm yolları bulunması olabilir. Böylesi bir sonucun ortaya çıkışı karar alma sürecine katılan tüm paydaşlar tarafınca ortaya çıkan sonucun sahipleneceği düşüncesinden hareket edilmiş olabilir. İra'nın (2004) araştırmasında örgütlerdeki toplantıların öneminden bahsetmiştir. Ayrıca Demirtaş, Üstüner, Özer ve Cömert'in (2008) araştırmalarında ise okullardaki toplantıların öğretmenler üzerinde etkisinden bahsetmiştir. Ayrıca Tümkan ve Altınay (2019) ile Can ve Serençelik (2017) araştırmalarında toplantıların okul içerisinde öğretmenlerin motivasyonunu yükselttiğinden ve alınan kararların daha çok uygulandığından söz etmişlerdir. Araştırmacıların bulguları ile makale bulguları paralellik göstermektedir.

VI.Boyut: Eğitime verilen zorunlu aradan sonra eğitim bakanlığı tarafından eğitimin telafisi için alınması gereken önlemlere ilişkin sonuçlar.

Araştırmanın altıncı boyutunda öğretmen ve yönetici görüşlerine göre Eğitim Bakanlığı'nın bu zorunlu aradan sonra eğitimin telafisi için tam gün eğitim veya öğleden sonra ek dersler düzenlemeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ulaşılan sonuç derslerin telafisi için en çok tam gün eğitime geçme veya öğleden sonra ek derslerle telafi edilebileceği görüşüdür. Bu sonuca ulaşılmasının nedeni birçok ülkede ve bizim ülkemizdeki özel okullarda da hali hazırda gerçekleşen tam gün eğitimin belli süreliğine öğleden sonrası için devlet okullarımızda da gerçekleştirilebileceği düşüncesinden hareket edilmiş olabilir. Kahraman'ın (2019) yapmış olduğu araştırmada Türkiye'de ikili eğitim veren okullardaki yöneticilerin performansları tam gün eğitim veren okullardaki yöneticilere performanslarına göre

daha dŕk olduğu bulgusunu ortaya koymuŖtur. Canbeldek ve Erdoğan'ın (2017) yaptığı araŖtırmada çocukların tam gün eğitim programlarının ocuk geliŖimi üzerinde olumlu etkileri olduğunu bulgusuna ulaŖmıŖlardır. Karabulut ve Canbay'ın (2017) araŖtırmasında ise yarı zamanlı eğitim yerine tam zamanlı eğitime geçilmesinin faydalarına deęinilmiŖtir. Göksoy (2013) yapmıŖ olduğu araŖtırmada tam zamanlı eğitimin yararından dolayı Avrupa'da ülkelerin tam zamanlı eğitim sürelerinin artırıldığından söz etmektedir. Tüm bu aŖamalarda da tam gün eğitimin ocuk ve eğitimciler arasından faydalı olduğunu göstermekte ve buradaki bulguyu desteklemektedir. Kısacası tam güne geçildiğinde eğitimde kaybolan süre olumlu yönde telafi edilebileceği dŖncesi hakimdir.

VII. Boyut: Bilgisayar destekli eğitimin ilköğretime kattığı deęiŖim ve geliŖime iliŖkin sonuçlar.

AraŖtırmanın yedinci boyutunda ğretmen ve yönetici grŖlerine göre bilgisayar destekli eğitimin ilköğretime kattığı deęiŖim ve geliŖim konusunda her ikisinde de en çok bilgiye kolay ulaŖma sonucuna ulaŖılmıŖtır.

Günümüzde en değerli hammadde bilgidir. Bilgiye sahip olmak en önemli değerdir. Okullarımızda da çocuklarımıza bilgi hazır olarak verilmekten çok bilgiyi nasıl elde edeceklerini öğretmek ilk hedefimizdir. Burada da bilgisayarlar aracılığı ile bilgiye kolay ulaŖım sağlanması sonucu buna paralel olarak ortaya ıkmıŖ olabilir. OrtaŖ'ın (2018) yaptığı araŖtırmasında yaŖadıęımız bu dönemde bilgiye ulaŖmanın ne kadar önemli olduğundan söz etmektedir. Yıldırım'ın (2018) araŖtırmasında iletiŖim teknolojileri sayesinde bilgiye daha kolay ulaŖıldıęından söz edilmiŖtir. Fırat, Fırat ve Köksal'ın (2018) araŖtırmasında sosyal ağlar aracılığı ile bilgiye kolay ve hızlı ulaŖma açısından önemli olduğu bulgusuna ulaŖmıŖtır. Kaya (2019) yaptığı araŖtırmada teknolojiyen yararlanan öğrencilerin bilgiye daha kolay ulaŖtıęı bulgusuna ulaŖmıŖtır. Tüm bu bulgular araŖtırmada elde edilen bulguyla paralellik göstermektedir.

VIII.Boyut: Bu süreçte yapmıŖ oldukları uygulamaların katkılarına iliŖkin bulgular.

AraŖtırmanın son boyutunda öğretmenler yapmıŖ oldukları uygulamaların katkısı konusunda en çok ailelerin eğitime katkısından söz etmektedirler. Yöneticiler ise yapmıŖ oldukları uygulamaların en çok ğrenci motivasyonuna katkı sağladıklarından söz etmiŖlerdir.

Öğretmenlerin bu sonuca ulaŖma nedenleri kurmuŖ oldukları sosyal medya aracılığı ile öğrencilerine gndermiŖ oldukları eğitim materyallerini ailelerin sosyal medya hesapları üzerinden onları dahil ederek, onlara görev ve sorumluluk vererek iŖbirlięi içerisinde yapmaya alıŖmaları etkili olmuŖ olabilir. Yalçın ve Yalçın (2018), KocabaŖ (2016), Bayraktar, Güven ve Temel (2016) ile etinkaya'nın (2010) yaptıkları araŖtırmalarda da ailenin eğitimdeki öneminden söz etmektedir. Yapılan araŖtırmalarda elde edilen bulgular da araŖtırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Yöneticilerin, yöneticisi oldukları okulda kullandıkları sosyal ağlar sayesinde ğretmen ve velilere yapmıŖ oldukları paylaŖımlar öğrencilere ulaŖılmıŖ ve böylece öğrencilerin motivasyonu artırılmıŖ olabilir. Uçar'ın (2016) yaptığı araŖtırmada uzaktan eğitimde motivasyonun öneminden söz etmektedir. Uzun ve KeleŖ (2010), YeŖil ve TopbaŖ (2018) ile Sırakaya ve Sırakaya'nın (2018) araŖtırmalarında motivasyonun eğitimde baŖarı için vazgeçilmez olduğundan söz etmiŖlerdir. Tunca ve Ŗahin'ın (2014) araŖtırmasında ğrenci baŖarısının motivasyon üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir. Buradaki bulgular araŖtırma bulgusuna paralellik göstermektedir.

neriler

Uzaktan eğitim uygulamaları için altyapının hazır olması gerekmektedir. Bunun için de KKTC Mill Eğitim Bakanlığının Türkiye'deki Fatih Projesi kapsamındaki gibi öğrencilere tablet dağıtıp derslerin online olarak iŖlenmesi için gerekli projeleri baŖlatması gerekmektedir.

Eğitimde online eğitim sisteminin sürekliliği sağlanmalı.

Öğretmenlere uzaktan eğitim ve bilgisayar kullanımı konularında gerekli hizmet içi eğitim verilmelidir.

Eğitim programındaki konular hafifletilmeli veya özet şekilde verilerek kaybolan süre telafi edilmeye çalışılmalıdır.

Yöneticiler toplantı düzenlemeli ve toplantılarda çıkan kararları hayata geçirmek için elinden geleni yapmalıdır.

Öğleden sonra eğitim verilmeli. Bunun için pazartesi kullanılabilmeli ayrıca diğer günler de Türkiye’de yapılan 9:00-2:30 uygulamasını 8:00-1:30 yaparak günlük 60 dk ders saati kazanılabilmeli.

Tam gün eğitim için gerekli altyapı hazırlanmalı.

Uzaktan eğitimin öğretilmesi için okullardaki internetler Eğitim Bakanlığı tarafından güçlü bir şekilde sağlanmalıdır.

Okullarda öğrencilere Uzaktan eğitimin nasıl yapılması gerektiğini öğretecek dersler konulmalı.

Velilerin de eğitimin parçası olduğu unutulmamalı ve onları da uzaktan eğitime katmanın yolları bulunmalı.

Eğitimin bu süreçte aksadığı sürenin telafisi için okulların kapanış süresi Haziran sonuna kadar uzatılmalı.

Araştırma nitel olarak yapılmıştır. Farklı bir araştırma modeli kullanılarak da yapılabilir. Böylece araştırmaya farklı açılardan da bakılma olanağı sağlanabilir.

Kaynakça

- Akbey, S. S. (2006). Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Eğitimin Fırsat Eşitliği Açısından Değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Akcan, A. & Ergün, A. (2017). Okul Öncesi Dönemde Saldırgan Davranışın Önlenmesinde Bir Girişim Programı. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri*. 9(2),177-184. <https://doi.org/10.5336/nurses.2016-52864>
- Bayraktar, V., Güven G. & Temel, Z. F. (2016). Okul Öncesi Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(2). 755-770. <https://doi.org/10.26449/sssj.462>
- Biber, A. Ç., Tuna, A., Polat, A. C., Altunok, F. & Küçüköğlu U. (2017). Ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına dair öğrenci görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (23), 103-119. <https://doi.org/10.21764/efd.84291>
- Can, E. & Serençelik, G. (2017). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Okul Yönetimine Katılımlarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 525-542. <https://doi.org/10.14582/duzgef.791>
- Canbeldek, M. & Erdoğan, N. I. (2017). The Effects Of Early Childhood Classroom Size And Duration On Development Of Children. *Eurasian Journal of Educational Research*, 68, 257-271, <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2017.68.14>
- Canpolat, U. & Koçer, M. (2017). Destekleme Ve Yetiştirme Kurslarının TEOG Bağlamında Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7 (1), 123-154.

- Craswell, J., W. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Siyasal Kitapevi.
- Çalık, C. (2007). Okul-Çevre İlişkisinin Okul Geliştirmedeki Rolü: Kavramsal Bir Çzmlleme. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eēitim Fakültesi Dergisi*, 27(3). 123-139. <https://doi.org/10.17152/gefad.435923>
- Çelebi, N. Güner, H. Taşçıkaya, G. & Korumaz, M.(2014). Neoliberal Eēitim Politikaları ve Eēitimde Fırsat Eēitliēi Baēlamında Uluslararası Sınavların (PISA, TIMSS ve PIRLS) Analizi. *Journal of History Culture and Art Research*. Vol. 3 (3). <https://doi.org/10.7596/taksad.v3i3.329>
- Çetinkaya, B. (2010). *Türkiye’de okul öncesi eēitim ve sorunlar (Bahçelievler İlçesi rneēi)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eēitim Yönetim Denetimi Bilim Dalı. İstanbul. <https://doi.org/10.5152/turkpediatrics.2016.48048>
- Demirel, . (2011). *Eēitimde Yeni Yöntemler*. Pegem Akademi.
- Demirtaş, H. stner, M. Özer, N. ve Cömert, M. (2008). ēretmenler Kurulu Toplantılarının Etkililiēine İlişkin ēretmen Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eēitim Fakültesi Dergisi*. Cilt: 9 (15), 55–74. <https://doi.org/10.17679/inuefd.539258>
- Dikmen, M. & Tuncer, M. (2018). Bilgisayar Destekli Eēitimin ērencilerin Akademik Başarıları zerindeki Etkisinin Meta-Analizi: Son 10 Yılda Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*. 9 (1), 97-121.
- Dinçer, S. (2006). Bilgisayar Destekli Eēitim Ve Uzaktan Eēitime Genel Bir Bakış. Conference Paper · February 2006. <https://www.researchgate.net/publication/298192658>
- Dönmez, İ. Gürbüz, S. & Tekçe, M.(2018). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Yönetici, ēretmen ve ērenci Görüşlerine Dayanarak Fırsat Eēitliēi Açışından Deēerlendirilmesi. *Estdam Eēitim Dergisi*. Cilt 3(2). S:45-58 <https://doi.org/10.30831/akukeg.346604>
- Ekici, F. Y. (2017). Okul ncesi Eēitim Kurumlarındaki Aile Katılım Çalışmalarına Katılan ve Katılmayan Ailelerin Çocuklarının Sosyal Beceriler Açışından Karşılaştırılması. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 167-186. <https://doi.org/10.17218/hititsosbil.299033>
- Ekici, G.(2003). Uzaktan Eēitim Ortamlarının Seēiminde ērencilerin ērenme Stillerinin nemi. *Hacettepe Üniversitesi Eēitim Fakültesi Dergisi* 24 : 48-55. https://doi.org/10.1501/egifak_0000000670
- Fırat, E. A. Fırat, S. & Köksal, M. S. (2018). Araştırma Görevlilerinin Sosyal Aēların Eēitimde Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 12(32), p. 1-15. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.12395>
- Gezgin, E. (2016). Eēitimde fırsat eēitliēi mi dediniz?: Çanakkale Fevzipaşa Mahallesi’nde ērenci olmak. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 2768-2792. doi:10.14687/jhs.v13i2.3872
- Göksoy, S. (2013). Türkiye ve Avrupa Birliēi lkelerinde Zorunlu Eēitim Uygulamaları. *Asya ēretim Dergisi*, 1(1), 30-41. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51177538>
- İra, N. (2004). *rgt Kültürü*. XIII. Ulusal Eēitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eēitim Fakültesi, Malatya.

- Kahraman, M. (2019). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Yetki Kullanımında Ve Yetki Devrinde Yaşadıkları Sorunlar (Kars İli örneği). *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 6 (3), S 345-380. <https://doi.org/10.11611/yead.482685>
- Karabulut, B. & Canbay, A. (2017). Türkiye’deki Devlet Konservatuvarlarında Verilen Yarı Zamanlı Çalgı Eğitimine Yönelik Bir Değerlendirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 341-357. <https://doi.org/10.20875/makusobed.353857>
- Kavanagh, M. H. & Ashkanasy, N. M. (2006). “The Impact of Leadership and Change Management Strategy on Organizational Culture and Individual Acceptance of Change during a Merger”. *British Journal of Management*. 17, (S1) 81-103. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8551.2006.00480.x>
- Kaya, Ö. (2019). Akademik Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Derslerinde Müzik Teknolojilerinin Kullanılmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*. 57, 703–711. <https://doi.org/10.7816/idil-01-05-25>
- Kırık, A. M. (2014). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’deki Durumu. *Marmara İletişim Dergisi*. 21, 73-94. <https://doi.org/10.17829/midr.20142110299>
- Kırık, A. M. (2014). Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi Ve Türkiye’deki Durumu. *Marmara İletişim Dergisi*. 21: 73-94. <https://doi.org/10.17829/midr.20142110299>
- Kocabaş, E. Ö. (2016). Eğitim Sürecinde Aile Katılımı: Dünyada ve Türkiye’deki Çalışmalar. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 143-153. <https://doi.org/10.14527/9786053184614.09>
- Kocabaş, E. Ö. (2016). Eğitim Sürecinde Aile Katılımı: Dünyada Ve Türkiye’deki Çalışmalar. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 143-153. <https://doi.org/10.14527/9786053184614.09>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. CA: Sage.
- Ortaş, İ. (2018). Bilgi ve İletişim Çağında Bilimsel Bilgiye Erişimin Önemi ve Türkiye’nin Bilgiye Erişim Potansiyeli. *Türk Kütüphaneciliği*, 32, (3) , 223-232. <https://doi.org/10.24146/tkd.2018.39>
- Özsırkıntı, D. Akay, C. & Yılmaz Bolat, E. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşleri (Adana İli Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), 313-331. <https://doi.org/10.24315/trkefd.366706>
- Sırakaya, M & Sırakaya, D. A. (2018). Artırılmış Gerçekliğin Fen Eğitiminde Kullanımının Tutum ve Motivasyona Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(3), 887-896. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.4003>
- Şahin, M. K. (2018). Okul Öncesi Eğitimde Aile İletişim Etkinliklerine Yönelik Öğretmen ve Yönetici Bakış Açıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(55), 1307-9581. <https://doi.org/10.17719/jisr.20185537238>
- Tavşancıl, E. & Aslan, E. (2001). *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. Epsilon Yayıncılık.
- Tekin, H. H. (2006). Nitel Araştırma Yönteminin Bir Veri Tekniği Olarak Derinlemesine Görüşme. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, (13), 101-116.
- Tunca, N. & Şahin, A. S. (2014). Öğretmen adaylarının bilişötesi (üst biliş) öğrenme stratejileri ile akademik öz yeterlik inançları arasındaki ilişki. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 4(1), 47-56. <https://doi.org/10.18039/ajesi.89592>

- Tümkan, Ş. & Altınay, Z.(2019). *Yöneticilerin Çevre Ve Okul Liderliği Durumlarının Örgüt Kültürü Temelinde Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi. Lefkoşa.
- Türkünlü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: *Görüşme. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (24), 543-559. <https://doi.org/10.14527/kuey.2014.005>
- Uçar, H. (2016). *Uzaktan Eğitimde Motivasyon Stratejilerinin Öğrenenlerin İlgileri, Motivasyonları, Eylem Yeterlikleri Ve Başarıları Üzerine Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir. <https://doi.org/10.18505/cuifd.48040>
- Uslu, S. & Akgün, A. (2016). İlköğretim II. Kademedeki Fen ve Teknoloji Öğretiminde Çalışma Yapraklarının Akademik Başarı Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 7(2), 157-168. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.570616>
- Uzun, N. & Keleş, Ö. (2010). Fen öğrenmeye yönelik motivasyonun bazı demografik özelliklere göre değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2),561-584.
- Ünsal, S. & Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (12), 87-118. <https://doi.org/10.13159/susbid.36>
- Yalçın, F. A. & Yalçın, M.(2018). *Okul Öncesi Öğretmenlerin Okul Öncesi Eğitimin Sorunlarıyla İlgili Görüşleri: Ağrı İli Örneği*. İlköğretim Online, 2018; 17(1): s.367-383. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.413784>
- Yamamoto, G. T. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*. 3 (1), 25-34. <https://doi.org/10.32329/uad.711110>
- Yeşil, Y. ve Tokbaş, M. (2018). Mesleki Eğitimde Öğrencilerin Motivasyonlarının ve Beklentilerinin İncelenmesi: Honaz Meslek Yüksekokulu'nda Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (67), 938-948. <https://doi.org/10.17755/esosder.326666>
- Yıldırım, F.(2018). *Tükenmişlik Düzeyinin Sanal Kaytarma Davranışına Etkisinde İş Doyumunun Aracılık Rolü*. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/471154>
- Yıldırım, M. C. & Dönmez, B. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma: istiklal ilköğretim okulu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* (www.esosder.org), 7(23), 98-115. <https://doi.org/10.17755/esosder.304701>
- Zhong, R. (2020). The Coronavirus Exposes Education's Digital Divide. [nytimes.com](https://www.nytimes.com): <https://www.nytimes.com>